

„Kolm musketäri“

Esietus 29. sept. teatris „Estonia“

„Õhtuleht“ 2. X 1945

Muusikalise komöödia — nagu me käesolevat „Kolme musketäri“ ettekannet nimetame — algtekt on sündinud Dumas-isa fõjjetonromaanide-toodangu hulgas populaarseks saanud „Kolme musketäri“ (a. 1844) järgi, mis on mõeldud Richelieu-aegse Prantsusmaa laialtulatavale kultuuriloolise pildina. Ralph Benatzky, kirjutades Dumas-isa romaani ainekule oma muusika, ühendas selle peamiselt kolme musketäri romantika- ja seikluskirevusega, mille taustana mängis kaasa Mazarini vastoluderohke valitsusaaeg. Praeguses Andres Särevi „Kolme musketäri“ ümbertõõuses läbib muusikalist komöödiat põhitsoonina aga tolleaegsete Pariisi ühiskonnakihtide protest Mazarini valitsusele. On seatud vastamisi maksudest ja töökoormast kurnatud Pariisi kodanikkond õukonna pillava hiilguse ja võimuhunusega. Edu-meelsete ja rõhutute kaitseks väljaastujatena kannavad kolm musketäri tegevustikku, kusjuures armastusmotiivid mängivad sekundaarset osa.

Kui me saime tavalise opereti-šabloonil asemel seekord mõnevõrra sisukamat, siis üldisele paremale muljele (võrreldes eelnenuga) aitas kaasa lavaesituse tõhusam õnnestumine.

Eelkõige Agu Lüüdiku tööd tahaks hinnata lavastuse teostamisel. Tundub, et muusikalise komöödia tegevus- ja tegelaskirevus andis siin eelmistest lavastustest rohkem võimalusi lavastaja fantaasiale ja leidlikkusele. Olj võimalusi nii mõnegi puuduse maskeerimiseks või vähemalt killunud see üldine tegevus- ja tegelasrohkuse. Lavastajale aga tunnus selle eest, kuidas ta olj osanud rohkem tegelaskonda kitsal laval jaotada ja liikuma panna.

Vaatustest läks ladusaimeini esimene. Oli nagu hoogu ja omajagu küpsustki enam kui järgnevais (teises ja kolmandas). Teises vaatuses poleks vist küll tarvitsenud Leona ja Aramise poolt esitatud paroodiat nii pikaks venida lasta, mis ei lisanud midagi kiiduväärset ega esteetilist, pigem küll kippus vähese

Stseen R. Benatzky muusikalisest komöödiast „Kolm musketäri“

põhjendatusega üldise tegevustiku raamest välja langema.

Koori üksikliikmeil on veel vähe elamust, me näeme kooriliikmete reageerimistes šabloonil. Ja kui ütelda, et „Estonia“ koor on jõudnud juba küllalt usutava šabloonini, siis miks ei peaks siit edasi jõutama ilmeka üksikkujudest koosneva massi elustamiseni. Nii näiteks oleks tahtnud näha Pariisi kodanikes rohkem isikupäraseid ja linna kolmandat seisust iseloomustavaid jooni. Mis puutub teises ja kolmandas vaatuses Pariisi kodanike lavaletoomisse (saatkonnana ja rahvahulgana), siis siin jäi efekt kesiseks ja jättis liialt käputäie inimeste mulje. Musketäride ja kaardiväelastena oleks võinud olla ühelt poolt enam vaba käitumist, teiselt poolt rohkem uljast rühti; mustlaste ja laeva-

meestena veelgi enam muretut, elurõõmsat hoogu. Üteldu ei tarvitse ka handada üldmuljet koori edusammudest, vaid tahab soovida neid veelgi juurde.

Hoogu ja meeldivat lisa töid esitusele tantsud. Arvestades tantsurühma raskustega seatud töötingimusi, me mõistame, miks kõik ei läinud just nii, nagu oleks pidanud. Kloostrikasvandikkude tants esimeses vaatuses oli antud meeldiva efektiga ja seadelt huvitav olj teise vaatuses rüütli tants. Oleks kahju, kui Boris Blinoffi küllalt õnnestunud tantsujuhitöö jääks pidama veel ebaküpse esituse taht.

Osatäitjast oli musketäride kolmik (G. Ots, E. Pärn ja P. Mägi) antud süm-paatse ühtlusega. G. Ots D'Artagnanina olj tagasihoidlik, kuid kindla veendumusega üldsuse huvide eest võitleja. Enam julgust osa täielikkus väljamängimiseks ja värvikamaks nüansseerimiseks. E. Pärn Porthosena oli nagu ikka veenev oma koomikas ja P. Mägi kaasakiskuv ka oma seekordses lõbusamas roolis. Rohkem esinemiseefekti ja hoogu võiks olla kolmiku etteasteis.

M. Luts Prantsusmaa lesk-kuninganna rõhutas oma seisuslikku üleolekut. Kas ei võiks siin vähem anda põlglikke ja koguni sisemist õelust aimata laskvaid nüansse ja selle vastukaaluks lisada pisut enam naiselikkude šarmi?

Eesti NSV rahvanäitleja Paul Pinna oli täisvereline ja rafineeritud pahede kehastaja oma kardinali osas. Milli Rebane (Manon), la Uudelepp (Margot) ja Sophie Socäär (Miotte) olid igalüks omamoodi võluvad ja täitsid hoolikalt, kuid vähese elamusehtsusega oma osi. Neile viimatimainitud mõttes tahaks vastu seada Hugo Malmsteni pagar Carameli. See suhkrupagar elas laval oma hädas ja lõbususes, tema mured ja rõõmud, seegi, mis tal südames oli, kasvav siiralt esile seest väljaspoole. Ehtsana mõjus ka Lully Virkhausi m-me Friquet. Therese Masingu Leona ei haaranud oma eksotilise päritoluga ja jäi kunstlikuks. Leona teesklemine ja pärisloomus, millest üks on väliskest, teine sisetundeist kantud, ei eraldunud vajalikult ega andnud liitudes kokku tüübitervikut.

Lembit Rosa lavapildid olid antud hea lavaruumi arvestamisega. Kujundamises oleks võinud olla paigutat rohkem miljöõ iseloomustamist ja hoolikamat teostamist. Silvia Vasmuthi kostüümid olid meeldivad oma stiilsuses ja värvide valikus.

K. KASK